

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

26

Vragen van de leden **Ronnes** (CDA) en **Nijboer** (PvdA) aan de Minister van Financiën over *het bericht «België verbiedt cfd's en binaire opties voor particulieren»* (ingezonden 26 augustus 2016).

Antwoord van Minister **Dijsselbloem** (Financiën) (ontvangen 21 september 2016)

Vraag 1

Bent u bekend met het bericht «België verbiedt cfd's en binaire opties voor particulieren»?¹

Antwoord 1

Ja.

Vraag 2 en 5

Klopt het dat de Belgische toezichthouder een verbod heeft ingesteld op de verkoop van binaire opties en contracts for difference (cfd's)? Is de Nederlandse toezichthouder (op Europees niveau) over dit aankomende verbod ingelicht? Zijn er meer Europese landen die een verbod hebben ingesteld op deze financiële producten?

Geldt een verbod zoals dat van kracht is in België ook voor bedrijven die via een Europees paspoort actief zijn in België? Of kunnen deze bedrijven alsnog via de achterdeur de Belgische markt op?

Antwoord 2 en 5

In België is onlangs bij reglement van de Belgische *Autoriteit voor Financiële Diensten en Markten* (FSMA) een maatregel geïntroduceerd die het «commercialiseren» bij consumenten in België van bepaalde (categorieën van) afgeleide instrumenten, zoals binaire opties en cfd's, die via een elektronisch handelssysteem worden verhandeld, verbiedt of beperkt.² Onder commercialisering wordt in dit verband verstaan:

«het voorstellen van het product, ongeacht de wijze waarop dit gebeurt, om de cliënt of potentiële cliënt aan te zetten tot aankoop van, inschrijving op,

¹ FD, 8 augustus 2016

² Belgisch Staatsblad van 8 augustus 2016, blz. 47883 e.v.

toetreding tot, aanvaarding van, ondertekening van of opening van het betrokken product».³

Ter verduidelijking wordt opgemerkt dat het reglement van de FSMA geen productverbod behelst en evenmin een (absoluut) verbod bevat om bepaalde afgeleide instrumenten te «commercialiseren» bij consumenten in België. Zo vallen binaire opties of cfd's die zijn toegelaten tot de handel op een gereguleerde markt (beurs) of een multilaterale handelsfaciliteit (MTF) buiten het toepassingsbereik van het FSMA-reglement.⁴ Het reglement lijkt derhalve tot doel te hebben om het aanbieden van bepaalde afgeleide instrumenten aan consumenten in België te bemoeilijken door reclame-uitingen met betrekking tot die afgeleide instrumenten die (mede) zijn gericht tot consumenten te verbieden.

Het in het reglement neergelegde verbod ziet op het commercialiseren op Belgisch grondgebied. De vestigingsplaats van de onderneming die de hiervoor bedoelde afgeleide instrumenten «commercialiseert» bij consumenten in België, is daarbij niet van belang. Het verbod geldt derhalve ook voor financiële ondernemingen die op basis van een Europees paspoort hun bedrijf in België uitoefenen.

De FSMA heeft de AFM ingelicht over haar voornemen om in België een verbod op het commercialiseren van bepaalde afgeleide instrumenten bij consumenten in te voeren. Daarnaast is er contact geweest tussen de AFM en de FSMA over de beoogde werking van dat verbod.

Onlangs heeft de Franse toezichthouder, de *Autorité des Marchés Financiers* (AMF), bekendgemaakt dat zij voornemens is een verbod te introduceren op tot consumenten gerichte reclame-uitingen langs elektronische weg met betrekking tot bepaalde afgeleide instrumenten. Een daartoe strekkend concept-wetsvoorstel wordt thans openbaar geconsulteerd.⁵

Vraag 3

Het artikel stelt dat de European Securities and Markets Authority (ESMA) in toenemende mate klachten ontvangt over cfd's en binaire opties; kunt u een overzicht geven van het aantal klachten over deze financiële producten in Nederland?

Antwoord 3

Het aantal klachten over cfd's en binaire opties die de AFM hebben bereikt in de periode 2014 tot op heden is in totaal ruim 50. Een groot gedeelte van deze klachten heeft betrekking op buitenlandse aanbieders van cfd's of binaire opties en zien op de (vermeende) illegaliteit van die aanbieders, reclame-uitingen en het door consumenten niet kunnen terugvorderen van hun tegoeden.

Vraag 4

In uw beantwoording van eerdere vragen stelde u dat veel aanbieders van binaire opties in Nederland via een Europees paspoort actief zijn; kunt u vertellen of de situatie in Nederland vergelijkbaar is met die in andere Europese landen, in het bijzonder in België?⁶

Antwoord 4

Vrijwel alle aanbieders van binaire opties of cfd's in Nederland zijn actief op basis van hun Europees paspoort. In België en de meeste andere lidstaten van de Europese Unie doet zich een vergelijkbare situatie voor. Voor de beantwoording van de vraag of de Belgische situatie vergelijkbaar is met die in Nederland, is het tevens van belang om de omvang van de markt voor binaire opties en cfd's in beide landen in ogenschouw te nemen. In België wordt sinds 1 januari 2016 een meerwaardetaks geheven, indien natuurlijke personen binnen 6 maanden na verwerving van (bepaalde) beursgenoteerde financiële producten of daarvan afgeleide instrumenten met

³ Zie artikel 30bis, tweede lid, van de (Belgische) wet van 2 augustus 2002 betreffende het toezicht op de financiële sector en de financiële diensten.

⁴ Zie artikel 4, aanhef en onder 1°, van het reglement.

⁵ <http://www.amf-france.org/Actualites/Communiqués-de-presse/AMF/annee-2016.html?docId=workspace%3A%2F%2FSpacesStore%2F3b072d00-7cca-4ae6-804f-8cfd0a2b7713>

⁶ Aangangsel Handelingen, vergaderjaar 2015–2016, nr. 972

winst verkopen. De introductie van deze taks heeft onder meer geleid tot een vlucht van beleggers naar cfd's omdat deze afgeleiden» instrumenten buiten het toepassingsbereik van die meerwaardetaks vallen. Omdat een dergelijke fiscale prikkel in Nederland ontbreekt, is het beeld dat er voor consumenten in Nederland een minder sterke prikkel bestaat om cfd's aan te gaan. Desalniettemin volgt de AFM de ontwikkelingen op de markt voor cfd's nauwgezet, zodat vroegtijdig kan worden gesignaleerd of zich een vergelijkbare groei als in België voordoet. Voorts heeft de AFM sinds 2014 een beduidend minder aantal klachten over cfd's en binaire opties ontvangen dan de FSMA.⁷

Vraag 6

In uw beantwoording van de genoemde eerdere vragen stelde u ook dat de Autoriteit Financiële Markten (AFM) deze kwestie op Europees niveau aangekaart heeft en toewerkt naar het verkleinen van verschillen in de toezichtspraktijk hierop; kunt u aangeven wat de laatste stand van zaken is in dit dossier?

Antwoord 6

De AFM heeft samen met onder andere de FSMA en de AMF in 2015 het initiatief genomen om de problemen rondom cfd's en andere financiële instrumenten binnen ESMA aan te kaarten. Zo heeft de AFM haar cfd-rapport uit 2015 gepresenteerd aan het comité van ESMA dat verantwoordelijk is voor beleggersbescherming.⁸

ESMA heeft, mede naar aanleiding van deze signalen, een document gepubliceerd waarin vragen en antwoorden zijn opgenomen over de toepassing van het (huidige) MiFID-regime bij de verkoop van cfd's en andere speculatieve beleggingsproducten aan niet-professionele beleggers.⁹ Dit document, dat regelmatig wordt geactualiseerd, moet ervoor zorgen dat de nationale toezichthouders op samenhangende en doeltreffende wijze toezicht houden op aanbieders van cfd's en speculatieve producten, zodat niet-professionele beleggers beter worden beschermd. Voorts verduidelijkt het document de gedragsnormen en organisatorische eisen die deze aanbieders moeten naleven. Ook heeft ESMA recent een waarschuwing gepubliceerd voor niet-professionele beleggers voor bepaalde speculatieve beleggingsproducten, waaronder cfd's en binaire opties.¹⁰

ESMA coördineert sinds medio 2015 de activiteiten van een groep van nationale toezichthouders die de Cypriotische toezichthouder ondersteunen in haar onderzoek naar negen op Cyprus gevestigde beleggingsondernemingen die op basis van hun Europees paspoort cfd's en binaire opties in andere lidstaten aanbieden. In verschillende lidstaten, waaronder Nederland, waren er klachten over de handelwijze van deze beleggingsondernemingen. De AFM heeft een actieve bijdrage geleverd aan dit onderzoek. De Cypriotische toezichthouder heeft in het kader van dit onderzoek reeds verschillende toezichtmaatregelen getroffen, zoals het schorsen en intrekken van een vergunning en het opleggen van administratieve boetes.¹¹

Vraag 7 en 8

Deelt u de mening van de Belgische toezichthouder dat handelsplatformen voor cfd's en binaire opties vaak «agressieve en ongepaste» verkooptechnieken gebruiken? Hoe oordeelt u over het verbod op deze verkooptechnieken dat in België is afgekondigd? Vindt u zo'n verbod ook wenselijk in Nederland?

⁷ In een artikel uit *The Times of Israel* wordt melding gemaakt van 542 klachten over binaire opties die in periode 2014 tot en met 2016 bij de FSMA zijn ingediend; zie <http://www.timesofisrael.com/in-european-first-belgium-bans-binary-options/>

⁸ <https://www.afm.nl/nl-nl/nieuws/2015/feb/rapport-cfds>

⁹ https://www.esma.europa.eu/sites/default/files/library/2016-904_qa_on_cfds_other_speculative_products.pdf en <https://www.esma.europa.eu/press-news/esma-news/esma-publishes-updated-qa-cfds-and-other-speculative-products-0>

¹⁰ <https://www.esma.europa.eu/press-news/esma-news/esma-issues-warning-sale-speculative-products-retail-investors>

¹¹ <https://www.esma.europa.eu/press-news/esma-news/esma-issues-warning-sale-speculative-products-retail-investors>

In de eerdere beantwoording van genoemde eerdere vragen gaf u ook aan «dat binaire opties risicovol kunnen zijn omdat beleggers hun inleg binnen een korte tijdspanne en op vrij eenvoudige wijze kunnen kwijtraken»; voor de Belgische toezichthouder was een vergelijkbare constatering ten aanzien van cfd's en binaire opties voldoende om een verbod op de verkoop hiervan af te kondigen; bent u bereid het voorbeeld van uw Belgische collega's te volgen? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 7 en 8

De AFM heeft in haar cfd-rapport uit 2015 opgemerkt dat sommige marktpartijen die cfd's aanbieden agressieve of ongepaste verkooptechnieken toepassen.¹² Het gaat daarbij veelal om (vergunninghoudende) beleggingsondernemingen met zetel in een andere lidstaat die via hun Europees paspoort in Nederland actief. Indien dergelijke ondernemingen agressieve of ongepaste verkooptechnieken toepassen, biedt de Wet handhaving consumentenbescherming (Whc) handvatten aan de AFM om in individuele gevallen handhavend te kunnen optreden.

Voorts introduceert MiFID II, die per 3 januari 2018 moeten worden toegepast, nieuwe bevoegdheden op basis waarvan nadere eisen worden kunnen gesteld aan het productontwikkelingsproces van financiële instrumenten zoals binaire opties en cfd's. Op basis van die bevoegdheden kan de vergunningverlenende toezichthouder ingrijpen als een financieel instrument wordt aangeboden aan een doelgroep waarvoor het financieel instrument niet geschikt is of indien de aanbieding plaatsvindt via een niet-passende distributiestrategie. Voorts wordt een bevoegdheid geïntroduceerd op grond waarvan de (nationale of Europese) bevoegde toezichthouder, indien aan de relevante voorwaarden is voldaan, het op de markt brengen, verspreiden of verkopen van bepaalde financiële instrumenten kan verbieden of beperken. Het wetsvoorstel dat MiFID II implementeert in de Wft zal binnenkort worden ingediend bij uw Kamer.

Zoals hiervoor reeds toegelicht, introduceert het FSMA-reglement geen productverbod en is er geen verbod op de verkoop van (bepaalde) afgeleide instrumenten aan consumenten in België. Het reglement behelst een verbod op (bepaalde) reclame-uitingen. Ik acht het opportuun om een met de Belgische of Franse situatie vergelijkbaar verbod ook in Nederland te introduceren. Ik zal daarom in aanloop naar de nieuwe wettelijke regels voortvloeiende uit MiFID II samen met de AFM uitwerken hoe een dergelijk verbod moet worden vormgegeven en voor welke (bepaalde categorieën van) afgeleide instrumenten reclame-uitingen niet (mede) mogen worden gericht op consumenten in Nederland. Die maatregel zou moeten bewerkstelligen dat afgeleide instrumenten die onder het toepassingsbereik van het verbod vallen niet langer onder de aandacht van consumenten mogen worden gebracht.

¹² <https://www.afm.nl/nl-nl/nieuws/2015/feb/rapport-cfdds>